Werken aan de zorg van morgen

ziggo

Uitkomsten zorgdebat VNG Jaarcongres 2015

‘E-health, wonen en zorg’

Whitepaper

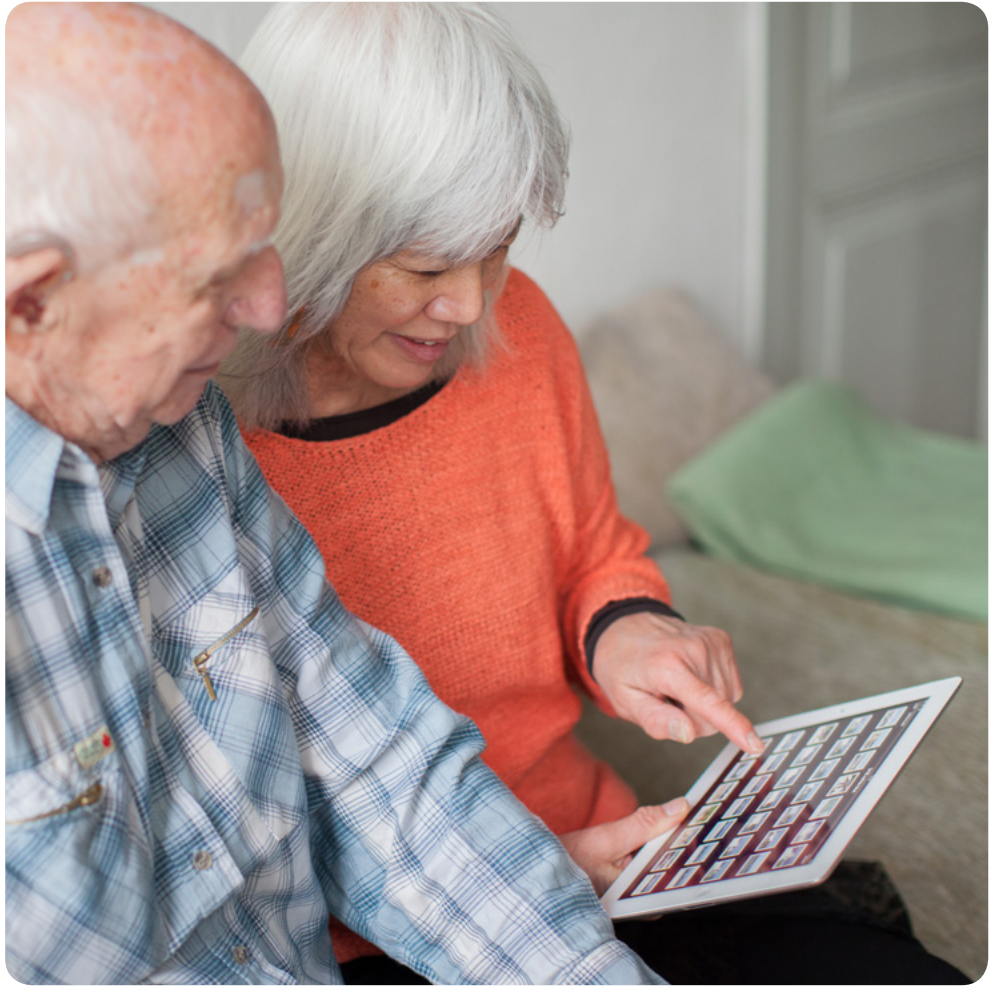

Ruim baan voor initiatieven om langer gezond thuis te wonen

Hoofdstuk 1: **Uitdagingen**
Hoofdstuk 2: **Innovatie**
Hoofdstuk 3: **Wie zorgt er voor de zorg?**
Hoofdstuk 4: **Ruim baan voor initiatief**
Hoofdstuk 5: **Conclusie**

Uitdagingen

De zorg verandert in hoog tempo. Mensen worden steeds ouder en willen langer gezond thuis wonen. Dit zet ons zorgstelsel onder druk: blijft kwalitatieve zorg nog betaalbaar? Ook trekt de overheid zich terug als zorgregisseur. En terwijl we zoeken naar manieren om met deze veranderingen om te gaan, groeien de technologische mogelijkheden exponentieel.

Hoe de zorg in de toekomst eruit ziet, weten we niet precies. Maar het is zeker dat de zorg zich opmaakt voor een radicale gedaantewisseling. Wie neemt het voortouw in deze transformatie? Welke initiatieven zien we vandaag al? En welke rol is hierin weggelegd voor de lokale overheid? Aan de hand van deze vragen ging het zorgdebat 'E-health, wonen en zorg' op zoek naar de zorg van morgen. Op initiatief van Ziggo vond dit debat plaats op 2 juni 2015 tijdens het VNG Jaarcongres in Apeldoorn.

Een actuele uitdaging ligt bij de Nederlandse gemeenten. Met de decentralisatie van zorgtaken zijn zij per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor de zorg voor onder meer langdurig zieken en ouderen. Daarbij is deze zorg inmiddels (financieel) gescheiden van de woontaak. Hoe kunnen gemeenten, met beperkte middelen, daar invulling aan geven? Tegelijk tekent zich een ingrijpende maatschappelijke verschuiving af. Burgers willen in toenemende mate hun eigen levens inrichten. Ook wat de zorg betreft. En waar maatschappelijke initiatieven de regie pakken, moet de overheid een stapje terug doen.

Ondanks deze uitdagingen is er reden voor optimisme. Nu al steken maatschappelijke initiatieven de kop op. Deze ideeën zetten zich in voor zowel zelfredzaamheid als sociale cohesie. Technologische innovatie is daarbij een belangrijke steunpilaar: van zorg op afstand tot e-health apps en digitale ontmoetingsplekken. De zorg van morgen is technologisch gezien vandaag al van start.

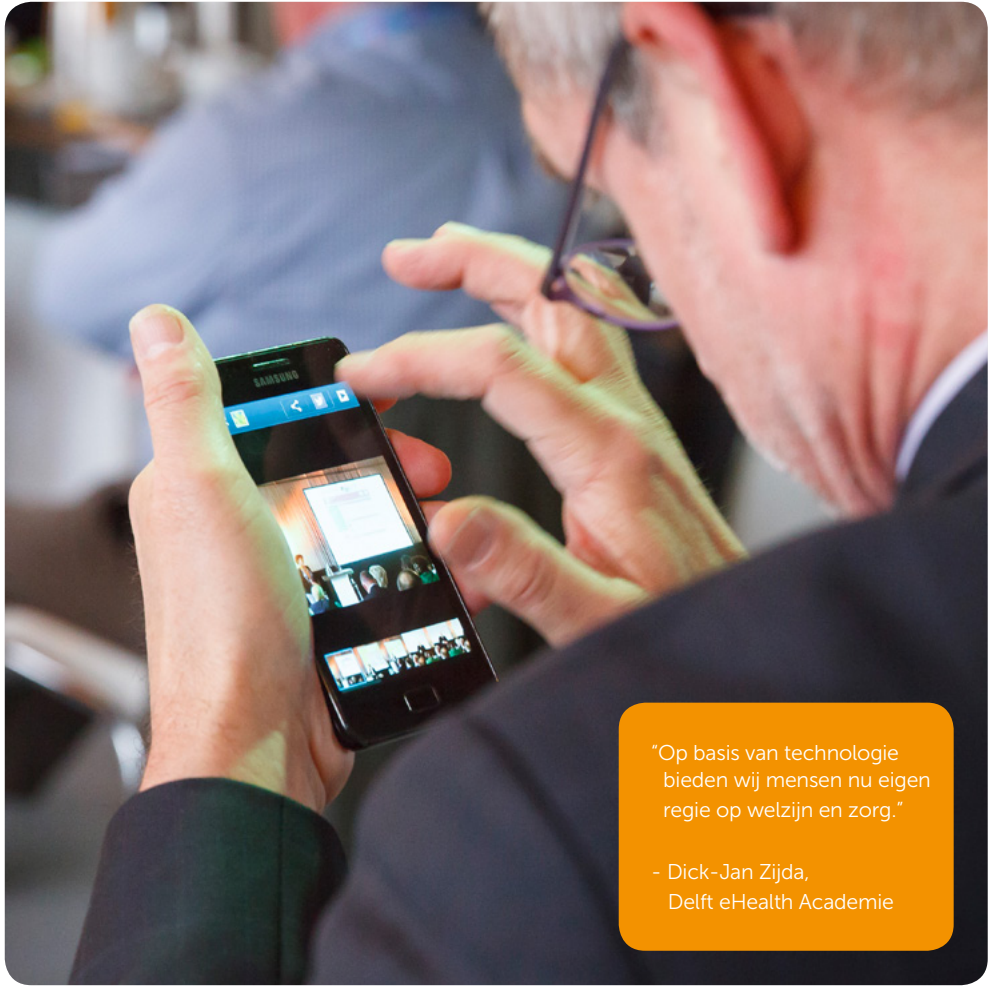

"Op basis van technologie bieden wij mensen nu eigen regie op welzijn en zorg."

- Dick-Jan Zijda, Delft eHealth Academie

Innovatie

Laten we voorop stellen dat technologie een hulpmiddel is. Zorg draait in de eerste plaats om mensen. Maar willen we een steeds grotere groep ouderen een hoge kwaliteit van zorg blijven bieden, dan is innovatie essentieel. De technologische vooruitgang heeft momentum gevonden. In 2014 staken investeerders in Silicon Valley een recordbedrag van 6,5 miljard dollar in digital health. Er zijn inmiddels zo'n 100.000 medische apps beschikbaar, om op onze smartphone onze gezondheid bij te houden. Nanobots in ons bloed kunnen vroegtijdig afwijkingen of ziektes bespeuren.

Deze technologie helpt medische zorg verschuiven: van genezen naar voorkomen. Dit helpt mensen nog langer vitaal en zelfstandig te leven. Worden we in de wereld van morgen toch ziek, dan kan innovatie ook helpen om veel efficiënter te genezen. Artsen kunnen dankzij techniek en snel breedband internet op afstand operaties uitvoeren. Medicijnen kunnen via chips onder de huid in de perfecte dosering worden toegediend. Minder futuristisch, maar minstens even relevant, is technologie die zorgverleners en zorgconsumenten verbindt. Dankzij zorg op afstand krijgen zorgcliënten hulp via beeldbellen. Zo hoeven zij hun huis niet te verlaten en kunnen zorgverleners veel meer cliënten van dienst zijn op een dag. Online buurtplatforms gaan vereenzaming tegen en bevorderen de onderlinge verbinding van burgers. Deze voorbeelden bestaan vandaag de dag al. De digitale verbinding van vandaag als basis voor de zorg van morgen.

Innovatie beperkt zich niet tot technologie. Ook de manier waarop we zorg organiseren en financieren transformeert. De beweging van een overheid die zorgt voor mensen, naar een meer zelfredzame samenleving, is al ingezet. Ook dit is innovatie: hoe gaan we van één zorg voor allen, naar zorg op maat? En: hoe vinden we nieuwe manieren om dit te bekostigen?

"Gemeente, trek je terug. Maak ruimte voor maatschappelijke initiatieven."

- Ruud Veltenaar, filosoof en futuroloog

Wie zorgt er voor de zorg?

Voor gemeenten is het momenteel soms brandjes blussen. Met de decentralisatie van zorgtaken van de overheid, zijn gemeenten per 1 januari 2015 verantwoordelijk voor onder meer de zorg voor ouderen en langdurig zieken. De overgang van zorgtaken van Den Haag naar gemeenteniveau is snel gegaan. Hierdoor staan gemeenten op korte termijn voor de uitdaging om veel hulpbehoevende mensen van de juiste zorg te voorzien. Ook al zijn de budgetten voor deze zorgtaken beperkt.

Het is nog zoeken naar de rolverdeling in de zorg. De tijd dat de overheid de zorg zelf organiseerde is voorbij. De gemeente is meer en meer slechts een van de partners in de zorgketen. Aan de overlegtafel zoeken gemeenten, instellingen, zorgverleners, woningcorporaties en burgers nu samen een nieuwe taakverdeling. In de praktijk betekent dat experimenteren. De ene gemeente ziet nog een duidelijke regierol voor zichzelf weggelegd. De ander doet een stap terug en laat het initiatief bij de samenleving, waarbij de gemeente soms met geld en soms vooral met kennis bijspringt.

Het initiatief voor het verbeteren van de zorg komt meer en meer bij de maatschappij te liggen. Dit past in een grote sociale en maatschappelijke transformatie, zegt filosoof en futuroloog Ruud Veltenaar. “De wereld gaat radicaal veranderen in de komende tien, vijftien jaar. Mensen kijken niet meer naar Den Haag of naar grote bedrijven. Ze nemen zelf actie. Dat gaan we zien in de energiesector, waar iedereen met zonnepanelen zelf energieproducent wordt. Ook de zorg staat voor zo’n enorme transitie. De overheid treedt terug en de maatschappij zoekt zelf oplossingen.” De vraag is dan wat de rol van de overheid nog is. De tendens is van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’: de overheid die de randvoorwaarden creëert voor maatschappelijke initiatieven.

Ruim baan voor initiatief

De participatiemaatschappij en de opkomst van maatschappelijke initiatieven: het is meer dan wensdenken, het is nu al de dagelijkse praktijk. Van dorpscoöperaties, waar vrijwilligers iets ondernemen met ouderen, tot het initiatief Delft eHealth Academie dat uitleg geeft uitleg over e-health en zorg-apps voor 55-plussers. Delft eHealth Academie en alle andere initiatieven die tijdens het zorgdebat de revue passeerden, komen stuk voor stuk uit de maatschappij zelf. Soms met directe steun van de gemeente, soms volledig autonoom gestart, waarbij de gemeente pas in een later stadium inhaakte bij een succesvol project.

De huidige maatschappelijke zorginitiatieven hebben nog iets gemeen. Ze verbinden: vrijwilligers met hulpbehoevenden, geneeskundestudenten met ouderen, ouderen met elkaar en zorgaanbieders met zorgconsumenten. Vaak met behulp van internettechnologie zoals online ontmoetingsplekken of apps voor zorg op afstand. Deze verbindingen versterken sociale cohesie en geven mensen handvatten om hun eigen zorg te regelen. Of, zoals futuroloog Veltenaar het noemt: de onderlinge verbinding brengt ons richting wederzijdse afhankelijkheid. Mensen kijken niet naar de overheid, maar naar elkaar om hun zorg vorm te geven.

De hedendaagse zorgideeën zijn vaak vraaggestuurd. Ze gaan in op de behoefte van ouderen of zieken die extra zorg of aandacht nodig hebben. Dat kan een ideologische grondslag hebben, zoals Plezier met de buurt. Dit online platform verbindt mensen in een buurt om hen samen activiteiten te laten organiseren. Het platform vraagt bewust geen geld van gemeenten: de verantwoordelijkheid en regie moet bij de burgers zelf liggen.

Ook Zo-Dichtbij is een online platform, om mensen en zorgaanbieders bijeen te brengen. Met als doel zorgvragers zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. Andere initiatieven hebben ook een commerciële kant. Zo koppelt Mantelaar geneeskundestudenten aan ouderen. Tegen betaling – uit eigen middelen of uit een persoonsgebonden budget – helpen de studenten mantelzorgers die extra steun kunnen gebruiken.

De maatschappelijke initiatieven zijn belangrijke partners voor gemeenten, zeker in de zorg van morgen. De gemeente schept daarbij randvoorwaarden en biedt kennis en kunde. En het zorginitiatief speelt slim in op de veranderende zorgvraag.

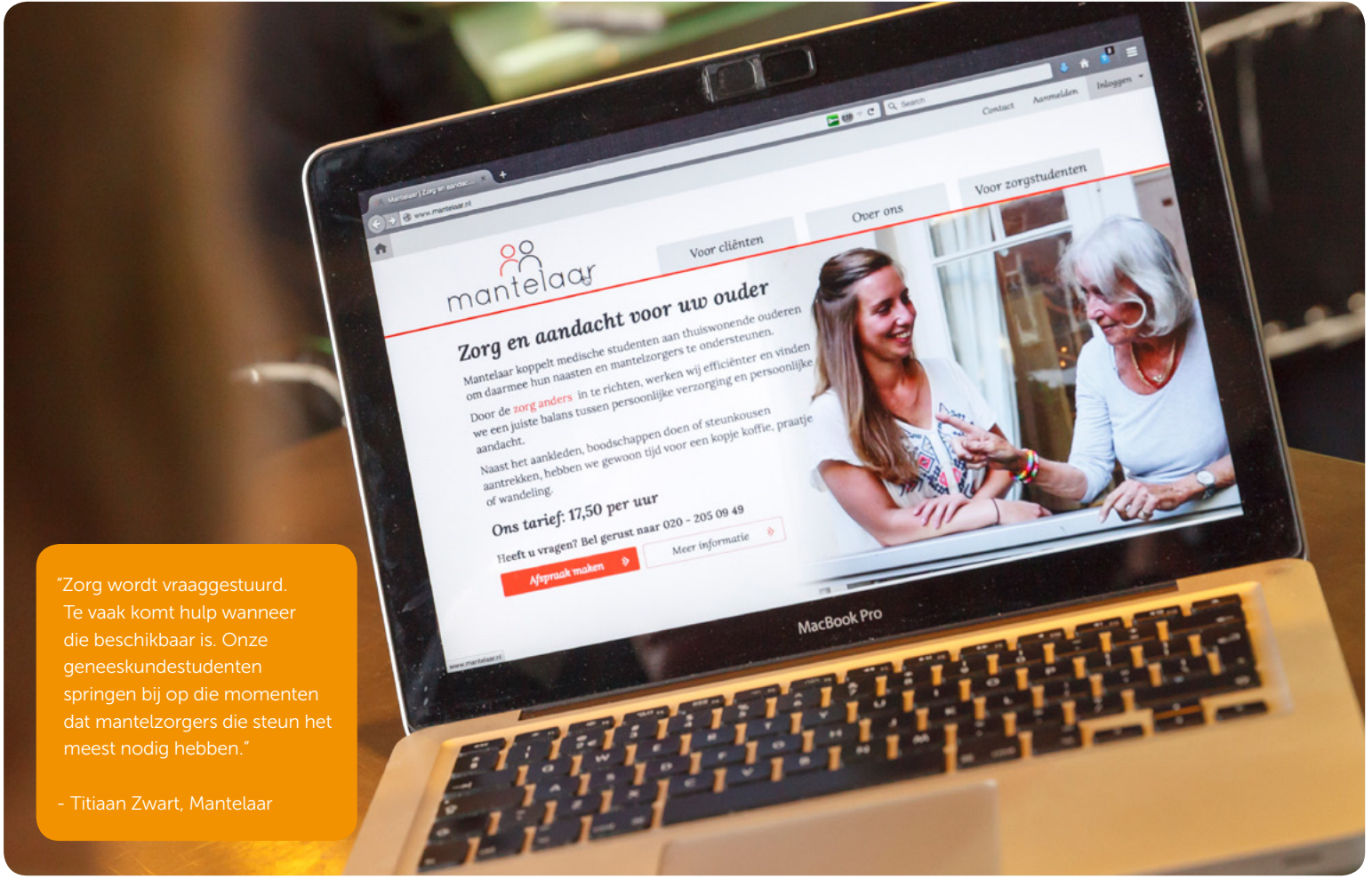

"Zorg wordt vraaggestuurd. Te vaak komt hulp wanneer die beschikbaar is. Onze geneeskundestudenten springen bij op die momenten dat mantelzorgers die steun het meest nodig hebben."

- Titiaan Zwart, Mantelaar

Conclusie

Langer gezond thuis wonen. Decentralisatie van zorgtaken. Technologische innovaties die ziekten voorkomen en efficiënt helpen genezen. En maatschappelijke initiatieven die het voortouw nemen in de vormgeving van de zorg van morgen. De zorg verandert in hoog tempo. Waar deze transitie ons morgen brengt, is de zoektocht van vandaag. Maar de richting van deze zoektocht is helder: waar de overheid terugtreedt, nemen burgers de regie. Met hulp van technologie ontstaan nieuwe verbindingen, tussen burgers, gemeenten, zorgaanbieders en andere partners in de zorg. Met als doel een efficiënte en kwalitatieve zorg. Zodat mensen steeds langer gelukkig en gezond thuis kunnen blijven wonen.

Ziggo. Thuis in de zorg en lokale overheid

Ziggo verbindt mensen en organisaties, zoals zorginstellingen en lokale overheden. Met onze oplossingen dragen wij bij aan een veilige, beschermde en plezierige woonomgeving voor zorgcliënten. Zo kunnen mensen steeds langer vitaal thuis wonen. Ook bieden wij diensten die gemeenten en hun burgers iedere dag eenvoudig en veilig verbinden. We hebben jarenlange ervaring in zowel de zorgsector als met lokale overheden. Deze expertise combineert Ziggo met een scherpe focus op de wensen van de eindgebruiker. Zo dragen we bij optimale zorg, maximaal woonplezier en verbonden burgers.

Heeft u interesse in de expertise en oplossingen van Ziggo? Dan staan wij u graag persoonlijk te woord. U kunt contact met ons opnemen via 088- 12 39 500.

ziggo.nl/lokale overheid
ziggo.nl/zorg

Ziggo